

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

6 juin 2006

PROPOSITION DE LOI
modifiant les dispositions légales
relatives à l'absence
et à la déclaration judiciaire de décès

AMENDEMENTS

N° 89 DE MME **VAN DER AUWERA**
(Sous-amendement à l'amendement n° 63)

Art. 2

Dans l'article 129 proposé, entre les mots «lors-
que son corps n'a pu être retrouvé» **et les mots** «, et
que son décès peut être considéré comme certain», **in-**
sérer les mots «ou n'a pu être identifié».

JUSTIFICATION

Lorsqu'un corps est retrouvé mais que le cadavre ne peut
plus être identifié, par exemple par suite d'un incendie, il s'in-
dique qu'il puisse y avoir une déclaration judiciaire de décès.
La Cour de cassation française estime elle aussi que le tribu-
nal peut déclarer le décès d'une personne disparue dont le
corps a été retrouvé, même lorsqu'une contestation s'est éle-
vée au sujet de l'identité du corps retrouvé.

Documents précédents :

Doc 51 **0614/ (2003/2004)** :

001 : Proposition de loi de MM. Borginon, Marinower et Mme Taelman.

002 : Amendements.

003 : Avis du Conseil d'État.

004 et 005 : Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

6 juni 2006

WETSVOORSTEL
tot wijziging van de wetsbepalingen
betreffende de afwezigheid
en de gerechtelijke verklaring van overlijden

AMENDEMENTEN

Nr. 89 VAN MEVROUW **VAN DER AUWERA**
(Subamendement op amendement nr. 63)

Art. 2

In het voorgestelde artikel 129, de woorden «*of*
niet kon worden geïdentificeerd» **invogen tussen de**
woorden «indien zijn lichaam niet kon worden terug-
gevonden» **en de woorden** «, en zijn overlijden als ze-
ker kan worden beschouwd».

VERANTWOORDING

Wanneer er een lichaam wordt teruggevonden maar het
lijk niet meer kan worden geïdentificeerd, bijvoorbeeld tenge-
volge van een brand, is het aangewezen dat er een gerechte-
lijke verklaring van overlijden kan plaatsvinden. Ook het
Franse Hof van Cassatie is van oordeel dat de rechtbank het
overlijden kan verklaren van een verdwenen persoon wiens
lichaam is teruggevonden maar waarbij er betwisting is gere-
zen over de identiteit van het teruggevonden lichaam.

Voorgaande documenten :

Doc 51 **0614/ (2003/2004)** :

001 : Wetsvoorstel van de heren Borginon, Marinower en mevrouw
Taelman.

002 : Amendementen.

003 : Advies van de Raad van State.

004 en 005 : Amendementen.

N° 90 DE MME **VAN DER AUWERA**
(Sous-amendement à l'amendement n° 63)

Art. 2

Supprimer les articles 130 à 138 proposés.

JUSTIFICATION

Des dispositions procédurales n'ont pas leur place dans le Code civil mais dans le Code judiciaire.

N° 91 DE MME **VAN DER AUWERA**
(Sous-amendement à l'amendement n° 65)

Art. 3bis (nouveau)

Dans le point 11°, proposé, apporter les modifications suivantes:

A. Compléter l'intitulé du Chapitre VII comme suit:

«ainsi que de la déclaration judiciaire de décès»;

B. Insérer une Section Ière, contenant l'article 1226, libellée comme suit:

«Section Ière. Dispositions communes à la présomption d'absence, à la déclaration d'absence et à la déclaration judiciaire de décès»;

C. Insérer une Section II, contenant l'article 1227, libellée comme suit:

«Section II. Dispositions propres à la présomption d'absence et à la déclaration d'absence»;

D. Insérer une Section III, contenant l'article 1227bis, libellée comme suit:

«Section III. Dispositions propres à la déclaration judiciaire de décès».

Art. 1227bis.— La demande est formée par requête au tribunal de première instance du dernier domicile en Belgique de la personne disparue. Si celle-ci n'a jamais eu de domicile en Belgique, elle est adressée au tribunal de première instance de Bruxelles.

Nr. 90 VAN MEVROUW **VAN DER AUWERA**
(Subamendement op amendement nr. 63)

Art. 2

De voorgestelde artikelen 130 tot en met 138 weglaten.

VERANTWOORDING

Procedurale bepalingen horen niet thuis in het Burgerlijk Wetboek maar in het Gerechtelijk Wetboek.

Nr. 91 VAN MEVROUW **VAN DER AUWERA**
(Subamendement op amendement nr. 65)

Art. 3bis (nieuw)

In het voorgestelde 11°, de volgende wijzigingen aanbrengen:

A. het opschrift van Hoofdstuk VII wordt aangevuld als volgt:

«en gerechtelijke verklaring van overlijden»;

B. een Afdeling I. invoegen, houdende artikel 1226, luidende:

«Afdeling I. Bepalingen gemeenschappelijk aan het vermoeden van afwezigheid, de verklaring van afwezigheid en de gerechtelijke verklaring van overlijden»;

C. een Afdeling II. invoegen, houdende artikel 1227, luidende:

«Afdeling II. Bepalingen eigen aan het vermoeden van afwezigheid en de verklaring van afwezigheid »;

D. een Afdeling III. invoegen, houdende artikelen 1227bis tot en met 1227decies, en luidende:

«Afdeling III. Bepalingen eigen aan de gerechtelijke verklaring van overlijden».

Art. 1227bis.—De vordering wordt bij verzoekschrift ingesteld bij de rechtbank van eerste aanleg van de laatste woonplaats van de verdwenen persoon in België. Ingeval deze persoon nooit zijn woonplaats in België heeft gehad, wordt de vordering ingesteld bij de rechtbank van eerste aanleg te Brussel.

Sans préjudice de l'alinéa 1er, le procureur du Roi peut former la demande de déclaration de décès de plusieurs personnes par une seule requête et le tribunal y statuer par un seul jugement.

Art. 1227ter. — Le procureur du Roi recueille tous renseignements utiles conformément à l'article 1226, § 3.

Lorsque la disparition est survenue à l'étranger, il peut requérir en outre le concours du SPF Affaires étrangères et des agents diplomatiques et consulaires belges à l'étranger. Ceux-ci lui communiquent tous les renseignements et copies de documents qu'il juge utiles à l'instruction des actions en déclaration judiciaire de décès et de rectification d'actes de l'état civil.

Art. 1227quater. — Le tribunal peut ordonner la comparution des parties et prescrire que la demande fera l'objet d'une mention au Moniteur belge. Dans ce cas, le tribunal fixe le délai pendant lequel il surseoir à statuer sur la demande après cette publication.

Art. 1227quinquies. — Dans la quinzaine du prononcé, le greffier porte le dispositif du jugement à la connaissance des parties par pli judiciaire. Le délai d'appel est de deux mois à dater de la réception de cet avis. L'appel est formé par requête à la cour d'appel. Il doit, à peine de nullité, être dénoncé par exploit d'huissier ou par lettre recommandée dans la huitaine de sa date, au greffe du tribunal qui a rendu la décision attaquée.

Le greffier fait mention du recours en marge de la décision attaquée. Les règles prévues pour la première instance s'appliquent au degré d'appel.

L'arrêt est notifié par le greffier de la cour d'appel conformément à ce qui est prévu pour la première instance et le délai pour se pourvoir en cassation est d'un mois à dater de la réception de cet avis.

Le délai pour se pourvoir en cassation et le pourvoi contre l'arrêt constatant le décès sont suspensifs.

Art. 1227sexies. — La décision judiciaire déclarative de décès fixe la date du décès en tenant compte des

Onverminderd het eerste lid kan de procureur des Konings de vordering tot verklaring van overlijden van diverse personen instellen bij een enkel verzoekschrift en kan de rechtbank uitspraak doen bij een enkel vonnis.

Art. 1227ter. — De procureur des Konings verzamelt alle nuttige inlichtingen overeenkomstig artikel 1226, § 3.

Ingeval de verdwijning in het buitenland is gebeurd, kan hij bovendien de medewerking vorderen van de FOD Buitenlandse Zaken en van de Belgische diplomatieke en consulaire ambtenaren in het buitenland. Deze verstrekken hem alle inlichtingen en afschriften van documenten die hij nuttig acht voor het onderzoek van de vorderingen tot gerechtelijke verklaring van overlijden en tot verbetering van akten van de burgerlijke stand.

Art. 1227quater. — De rechtbank kan de verschijning van de partijen bevelen en bepalen dat de vordering in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt. In dat geval bepaalt de rechtbank de termijn tijdens welke hij, na deze bekendmaking, zijn uitspraak over de vordering opschort.

Art. 1227quinquies. — Binnen vijftien dagen te rekenen vanaf de uitspraak brengt de griffier het beschikend gedeelte van het vonnis bij gerechtsbrief ter kennis van partijen. De termijn van hoger beroep bedraagt twee maanden te rekenen vanaf de ontvangst van dat bericht. Het hoger beroep wordt bij verzoekschrift bij het hof van beroep ingesteld. Op straffe van nietigheid moet het binnen acht dagen te rekenen vanaf de datum ervan bij deurwaardersexploot of bij een ter post aange tekende brief ter kennis worden gebracht van de griffie van de rechtbank die de bestreden beslissing heeft gegeven.

De griffier maakt van het beroep melding op de kant van de bestreden beslissing. De regels die gelden in eerste aanleg zijn tevens van toepassing voor hoger beroep.

De griffier van het hof van beroep geeft kennis van het arrest overeenkomstig de bepalingen die gelden in eerste aanleg en de termijn voor voorziening in cassatie bedraagt een maand te rekenen vanaf de ontvangst van dat bericht.

De termijn voor voorziening in Cassatie en voorziening tegen het arrest waarbij het overlijden wordt vastgesteld hebben opschortende werking.

Art. 1227sexies. — De gerechtelijke beslissing tot verklaring van overlijden stelt de datum van het overlijden

présomptions tirées des circonstances de la cause et, à défaut, au jour de la disparition. Cette date ne doit jamais être indéterminée.

Le dispositif de la décision judiciaire déclarative de décès contient les énonciations prévues à l'article 79 du Code civil; il constate le cas échéant l'impossibilité de faire mention de certaines d'entre elles.

Art. 1227septies. — A la requête du procureur du Roi, le dispositif de la décision judiciaire déclarative de décès et passée en force de chose jugée est transcrit sur les registres courants de l'état civil du lieu du dernier domicile en Belgique du défunt. Si celui-ci n'en a jamais eu, la transcription se fait à Bruxelles.

En cas de jugement collectif, la transcription est faite conformément à l'alinéa 1er, par extraits sur les registres.

Mention de la transcription est faite aux tables des registres de l'année du décès.

Art. 1227octies. — La décision judiciaire déclarative de décès coulée en force de chose jugée tient lieu d'acte de l'état civil.

Elle produit ses effets au jour du décès qu'elle déclare.

L'acte que constitue cette décision peut être rectifié conformément à l'article 101 du Code civil et aux articles 1383 à 1385 du présent Code, notamment en cas de preuve que la personne déclarée décédée est en vie.

Les jugements et arrêts rejetant une demande de déclaration de décès ne font pas obstacle à la recevabilité ultérieure d'une demande semblable, fondée sur la découverte de nouveaux éléments de preuve.

Art. 1227novies. — Si la personne dont le décès a été judiciairement déclaré reparaît, il est fait application de l'article 124 du Code civil.

Art. 1227decies. — Les greffiers en chef des cours et tribunaux informent immédiatement le ministre des Affaires étrangères de toute procédure judiciaire poursuivie en vertu du présent chapitre.».

vast, rekening houdend met de vermoedens voortvloeiend uit de omstandigheden van de zaak en, bij gebrek daaraan, de dag van de verdwijning. Deze datum mag niet onbepaald zijn.

Het beschikkend gedeelte van de gerechtelijke beslissing tot verklaring van overlijden bevat de in artikel 79 van het Burgerlijk Wetboek omschreven vermeldingen; het stelt in voorkomend geval de onmogelijkheid vast melding te maken van sommige ervan.

Art. 1227septies. — Op verzoek van de procureur des Konings wordt het beschikkend gedeelte van de in kracht van gewijsde gegane gerechtelijke beslissing tot verklaring van overlijden overgeschreven in de lopende registers van de burgerlijke stand van de laatste woonplaats van de overledene in België. Ingeval deze persoon nooit zijn woonplaats in België heeft gehad, geschiedt de overschrijving te Brussel.

In geval van een collectief vonnis geschiedt de overschrijving overeenkomstig het eerste lid, bij uittreksels in de registers.

Van de overschrijving wordt melding gemaakt in de tabellen van de registers van het jaar van overlijden.

Art. 1227octies. — De in kracht van gewijsde gegane gerechtelijke beslissing tot verklaring van overlijden geldt als akte van de burgerlijke stand.

Zij heeft uitwerking op de datum van het overlijden dat erin wordt verklaard.

De akte die deze beslissing vormt, kan worden verbeterd overeenkomstig de bepalingen van artikel 101 van het Burgerlijk Wetboek en van de artikelen 1383 tot 1385 van dit Wetboek, inzonderheid ingeval het bewijs wordt geleverd dat de overleden verklaarde persoon in leven is.

De vonnissen en arresten waarbij een verzoek tot verklaring van overlijden wordt afgewezen, beletten niet dat een soortgelijk verzoek later ontvankelijk zou zijn, ingeval het is gegrond op nieuw bewijsmateriaal.

Art. 1227novies. — Indien de persoon die gerechtelijk overleden is verklaard opduikt, wordt artikel 124 van het Burgerlijk Wetboek toegepast.

Art. 1227decies. — De hoofdgriffiers van de hoven en rechtbanken stellen de minister van Buitenlandse Zaken onmiddellijk in kennis van enige krachtens dit hoofdstuk gevoerde rechtspleging.».

JUSTIFICATION

Voir amendement précédent.

En insérant des sections clairement structurées, l'on accroît la lisibilité de la législation.

N° 92 DE MME **VAN DER AUWERA**
(sous-amendement à l'amendement n° 73)

Art. 2

Dans l'article 134, alinéa 1er, proposé, supprimer la dernière phrase.

JUSTIFICATION

Il s'agit d'un ajout superflu, étant donné que l'article 134 dispose déjà plus haut que la décision judiciaire déclarative de décès fixe la date du décès.

N° 93 DE MME **VAN DER AUWERA ET M. WATHELET**
(sous-amendement à l'amendement n° 73)

Art. 2

Dans l'article 115, § 3, alinéa 3, proposé, remplacer les mots «simple requête» par les mots «requête unilatérale».

JUSTIFICATION

Attendu que les dispositions des articles 1026 à 1034 du Code judiciaire sont d'application, le juge de paix ne doit pas être saisi par simple requête mais par requête unilatérale.

N° 94 DE M. **BORGINON ET CONSORTS**
(sous-amendement à l'amendement n° 76)

Art. 2

Dans l'article 118, § 1er, alinéa 1er, proposé, remplacer les mots «dix ans» par les mots «sept ans».

VERANTWOORDING

Cf vorig subamendement.

Door afdelingen in te voeren met een duidelijke structuur, wordt de wetgeving overzichtelijker.

Nr. 92 VAN MEVROUW **VAN DER AUWERA**
(subamendement op amendement nr. 63)

Art. 2

In het voorgestelde artikel 134, eerste lid, de laatste zin weglaten.

VERANTWOORDING

Dit is een overbodige aanvulling vermits artikel 134 eerder reeds bepaalt dat de gerechtelijke beslissing tot verklaring van overlijden de datum van het overlijden vaststelt.

Liesbeth VAN DER AUWERA (CD&V)

Nr. 93 VAN MEVOUW **VAN DER AUWERA EN DE HEER WATHELET**
(subamendement op amendement nr. 73)

Art. 2

in het voorgestelde artikel 115, §3, derde lid, de woorden «eenvoudig verzoekschrift» vervangen door de woorden «eenzijdig verzoekschrift».

VERANTWOORDING

Vermits de bepalingen van de artikelen 1026 tot 1034 GW van toepassing zijn, dient de vrederechter niet bij eenvoudig verzoekschrift maar bij eenzijdig verzoekschrift te worden gevat.

Liesbeth VAN DER AUWERA (CD&V)
Melchior WATHELET (MR)

Nr. 94 VAN DE HEER **BORGINON c.s.**
(subamendement op amendement nr. 76)

Art. 2

In het voorgestelde artikel 118, §1, tweede lid, de woorden «tien jaar» vervangen door de woorden «zeven jaar».

JUSTIFICATION

L'esprit de la proposition de loi est d'accorder plus d'importance à la famille qui reste et de diminuer la protection de l'absent.

Une période de 10 ans depuis les dernières nouvelles est trop longue, étant donné que, pendant tout ce temps, la famille ne peut pas faire valoir les droits qui résultent de la mort juridique de l'absent. Il se recommande dès lors de raccourcir cette période.

N° 95 DE M. **BORGINON**

(sous-amendement à l'amendement n° 63)

Art. 134bis (*nouveau*)

Dans le texte proposé, insérer un article 134bis, libellé comme suit:

«Art. 134bis. — *Jusqu'au prononcé de la décision déclarative de décès, les intérêts d'une personne disparue sont sauvegardés conformément aux dispositions relatives à la présomption d'absence.*

JUSTIFICATION

Reprise de l'amendement n° 38 de M. Borginon et de l'article 137 proposé dans la proposition de loi initiale, étant donné que les amendements du gouvernement ne prévoient pas cette situation.

VERANTWOORDING

De geest van het wetsvoorstel wil meer belang hechten aan de familie die achterblijft en bescherming van de afwezige afbouwen.

Een periode van tien jaar sinds het laatste nieuws is te lang aangezien de familie gedurende heel die tijd niet de rechten kan laten gelden die de juridische dood van de afwezige tot gevolg heeft. Het is dan ook aangewezen deze periode in te korten.

Alfons BORGINON (VLD)
Guy SWENNEN (sp.a-spirit)
Melchior WATHELET (cdH)
Liesbeth VAN DER AUWERA (CD&V)
Marie-Christine MARGHEM (MR)
Eric MASSIN (PS)

Nr. 95 VAN DE HEER **BORGINON**

(subamendement op amendement nr. 63)

Art. 134bis (*nieuw*)

In de voorgestelde tekst een artikel 134bis invoegen, luidend als volgt:

«Art. 134bis. — *Tot het tijdstip waarop de verklaring van overlijden wordt uitgesproken, worden de belangen van een verdwenen persoon beschermd overeenkomstig de bepalingen inzake het vermoeden van afwezigheid.*».

VERANTWOORDING

Aangezien de amendementen van de regering deze situatie niet hebben omschreven wordt artikel 137 uit het oorspronkelijke wetsvoorstel en uit amendement nr. 38 van de heer Borginon overgenomen.

Alfons BORGINON (VLD)